

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 240/2021-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ], zastúpených Mgr. Martinom Lieskovským, advokátom, Farská 40, Nitra, proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 5 Co 65/2020-53 z 27. mája 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ v 1. rade“) a [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ v 2. rade“) sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. októbra 2020 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva podľa čl. 13 dohovoru a čl. 8 Všeobecnej deklarácie ľudských práv uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 65/2020-53 z 27. mája 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovatelia navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ v 2. rade žiada priznať aj primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a pripojených príloh vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovatelia vystupovali v právnom postavení žalobcov v konaní o žalobe o obnovu konania vedenom pred Okresným súdom Nitra (ďalej len „okresný súd“). Uznesením okresného súdu č. k. 10 C 41/2019-22 z 5. septembra 2019 (ďalej len „uznesenie súdu prvej inštancie“) bola žaloba odmietnutá. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal sťažovateľ v 2. rade odvolanie 15. októbra 2019. Okresný súd ho uznesením vyzval na odstránenie väd odvolania z dôvodu nesplnenia obsahových náležitostí. Sťažovateľ v 2. rade odvolanie písomne doplnil, krajský súd napadnutým

uznesením odmietol podané odvolanie, pričom, zohľadňujúc § 373 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) v spojení s § 365 ods. 3 CSP, dospel k záveru, že pokiaľ po uplynutí odvolacej lehoty neobsahuje odvolanie riadne vymedzený odvolací dôvod, ktorý je prípustným odvolacím dôvodom podľa § 365 ods. 1 a 2 CSP, odvolací súd podľa § 386 písm. d) CSP odvolanie odmietne, keďže absencia prípustného odvolacieho dôvodu je vadou odvolania, pre ktorú nemožno v odvolacom konaní pokračovať. Odvolací súd je dôvodmi odvolania v civilnom sporovom konaní podľa § 380 CSP viazaný.

II.

Argumentácia sťažovateľov

3. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu o odmietnutí odvolania podali sťažovatelia túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentujú:

a) Časť námietok smeruje proti uzneseniu súdu prvej inštancie, a to z dôvodu nedostatočného odôvodnenia záveru o prípadnom zamietnutí žaloby vo veci samej, ak by došlo k povoleniu obnovy konania, v situácii, keď okresný súd nepovolil obnovu konania na základe toho, že žaloba o obnovu konania je zjavne nedôvodná v zmysle § 413 ods. 1 písm. e) CSP. Týmto postupom okresný súd „... *prezumoval svoj právny názor na podanú žalobu, a to bez toho, aby sa žalobou bližšie zaoberal, resp. bez toho, aby bola riadne prejednaná, čo podľa nášho názoru zakladá porušenie práva na prejednanie veci nestranným a nezávislým súdom, ktoré je obsiahnuté v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.*“.

b) Druhá časť argumentácie sa dotýka formalistického posudzovania obsahu odvolania, ako aj jeho doplnenia podaného sťažovateľom v 2. rade. Odvolací súd mal prihliadnuť na skutočnosť, že odvolateľ nie je právne zastúpený a jeho podanie posúdiť podľa obsahu, odôvodnenie odvolania smerovalo k poukázaniu na nový listinný dôkaz, ktorý nebol v pôvodnom konaní použitý a ktorým sťažovatelia dôvodili žalobu o obnovu konania, z obsahu podaného odvolania možno vyvodiť odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Uvedený procesný postup odvolacieho súdu viedol k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru a čl. 8 Všeobecnej deklarácie ľudských práv.

c) Primerané finančné zadost'učinenie žiada sťažovateľ v 2. rade priznať vo výške 10 000 eur, a to z dôvodu výrazného zásahu do ním označených práv a s prihliadnutím na predmet konania, obnovy ktorého sa sťažovatelia domáhali, t. j. konania o určení vlastníckeho práva.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Obsahom ústavnej sťažnosti sú námietky smerujúce proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ako aj proti odvolaciemu súdu. Ústavný súd viazaný primárne petitom ústavnej sťažnosti ustálil obsah ústavnoprávneho prieskumu na namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy v spojení s právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj porušenie čl. 13 dohovoru a čl. 8 Všeobecnej deklarácie ľudských práv napadnutým uznesením krajského súdu o odmietnutí odvolania, ktoré sťažovatelia označujú za formalistické, nezohľadňujúce základné princípy spravodlivosti.

5. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci stabilne vychádza zo zásady, že zo samotnej ústavy (čl. 46 ods. 1) vyplýva pre všeobecné súdy povinnosť chrániť v ich konaní a rozhodovaní nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. napr. IV. ÚS 236/07). Z uvedeného zároveň vyplýva, že ak právny poriadok poskytuje iné právne prostriedky nápravy, resp. ochrany práv garantovaných ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou, a to v podobe možnosti uplatnenia riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov v konaní v rámci sústavy všeobecného súdnictva, nemožno sa pred ich vyčerpaním domáhať úspešne ochrany práv v konaní pred ústavným súdom. Konanie pred ústavným súdom predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010, III. ÚS 5/2013).

6. V prejednávanej veci mali sťažovatelia k dispozícii účinný prostriedok nápravy, ktorým je podanie dovolania podľa § 419 a nasl. CSP. Sťažovateľ v 1. rade síce nenapadol uznesenie súdu prvej inštancie odvolaním, v tomto prípade ale v konaní o obnovu konania tvorili sťažovatelia nerozlučné procesné spoločenstvo, keďže rozhodnutie súdu o obnove konania sa dotýka oboch sťažovateľov ako žalobcov v pôvodnom konaní.

7. Ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že sťažovatelia dovolanie proti napadnutému uzneseniu nepodali. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie nemožno nahradiť podaním ústavnej sťažnosti, pretože sa tým nerešpektuje subsidiárna pôsobnosť ústavného súdu, ktorý (ako už bolo vysvetlené) môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, keď fyzická osoba alebo právnická osoba nemá inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv; túto možnosť však sťažovatelia v danom prípade nepochybne mali (porov. IV. ÚS 82/2020).

8. Namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, ktoré sťažovatelia založili na argumentácii o formalistickom prístupe odvolacieho súdu k posudzovaniu obsahu odvolania v rozpore s príslušnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku, čím bol sťažovateľom odopretý prístup k odvolaciemu konaniu, zakladá dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, t. j. „Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.“. Napadnuté uznesenie krajského súdu možno zase označiť ako rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí, keďže nešlo o rozhodnutie vo veci samej.

9. Samotné posúdenie, či v konkrétnej veci sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Toto rozdelenie právomoci si ústavný súd uvedomuje, zároveň však dodáva, že aj rozhodnutie dovolacieho súdu môže byť predmetom ústavnoprávneho prieskumu v prípadnom konaní o ústavnej sťažnosti. V ňom môže ústavný súd posúdiť ústavnú konformnosť dovolacieho rozhodnutia vrátane spôsobu vyhodnotenia prípustnosti dovolania. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), a právomoc

ústavného súdu nemôže predchádzať právomoci všeobecných súdov (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Nie je totiž úlohou ústavného súdu nahrádzať dovolací prieskum a suplovať právomoc najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, ktorý má „inštančnú prednosť“ posudzovať správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. V opačnom prípade by mohlo dochádzať k neželanému javu spočívajúcemu vo faktickom vyprázdňovaní právomoci dovolacieho súdu, keď by sa strany sporu obracali priamo na ústavný súd bez využitia dovolania (IV. ÚS 82/2020).

10. Osobitnou výnimkou z pravidla o subsidiarite konania o ústavnej sťažnosti je situácia, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu patria na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Podstatnou skutočnosťou pri aplikácii výnimky je dôkazná a argumentačná schopnosť sťažovateľa presvedčiť ústavný súd, že takéto dôvody nastali. Sťažovatelia však netvrdili a už vôbec nepreukázali dôvody hodné osobitného zreteľa pre nevyčerpanie dovolania, preto neprichádzal do úvahy ani prípadný postup ústavného súdu v zmysle § 132 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Ústavný súd tak s prihliadnutím na všetky okolnosti prejednávanej veci ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

12. Nad rámec uvedeného záveru, vychádzajúc z materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti, sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti oboznámil s napadnutým uznesením a ostatnými relevantnými listinami a musí konštatovať, že v záveroch napadnutého uznesenia o odmietnutí odvolania pre nedostatok náležitostí nezistil nedostatky, ktoré by vzhľadom na námietky sťažovateľov nasvedčovali ústavnej neakceptovateľnosti napadnutého uznesenia.

13. Sťažovateľ v 2. rade podal odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktoré obsahovalo len informáciu, že sa podáva odvolanie k spisovej značke 10 C 41/2019, teda nespĺňalo základné náležitosti podľa § 363 CSP, hoci v uznesení súdu prvej inštancie boli strany poučené o náležitostiach odvolania. Po výzve súdu prvej inštancie odvolateľ doplnil rozsah napádaného rozhodnutia (v celom rozsahu) a odvolacie dôvody vymedzil tak, že je neprípustné a neprijateľné, že okresný súd poprel vlastnícke právo sťažovateľov, uznávajúc podvod – krádež. V závere bol uvedený odvolací návrh, ktorým sa žiadalo povolenie obnovy konania a vyhovenie pôvodnej žalobe.

14. Krajský súd vyslovil názor, že v zmysle § 373 ods. 1 CSP na doplnenie odvolacích dôvodov ani nemožno vyzývať, pričom odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania v zmysle § 365 ods. 3 CSP. Ústavný súd nemá k tomuto záveru výhrady. Z hľadiska riadneho priebehu odvolacieho konania zákon vyžaduje špecifikáciu dôvodov, pre ktoré odvolateľ považuje rozhodnutie, resp. postup súdu prvej inštancie za nezákonný, resp. nesprávny. Nie je potrebné, aby odvolateľ označil konkrétne ustanovenia procesného predpisu, najmä ak nie je právne zastúpený, ale jeho odvolanie musí spĺňať zákonom ustanovené podstatné náležitosti, teda musí byť zrejmé, aké nedostatky vytyka konaniu pred súdom prvej inštancie, resp. jeho rozhodnutiu. To v prejednávanej veci nebolo splnené, sťažovateľ v 2. rade v odvolaní neuviedol žiadne odvolacie dôvody a na dodatočne uvedené odvolacie dôvody odvolací súd nemohol prihliadať, pretože neboli uplatnené v zákonnej lehote podľa § 365 ods. 3

CSP. Záver krajského súdu, ktorým bolo odmietnuté odvolanie v zmysle § 386 písm. d) CSP, je preto odôvodnený a je v úplnom súlade s platnou procesnoprávnou úpravou. Ak by teda nebol daný dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti z dôvodu neprípustnosti, bol by tu dôvod na jej odmietnutie pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

15. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. mája 2021

Libor DUEA
predseda senátu